

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠ. ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ
ΑΠΟΘΗΚΗ

Φ. 8209

Η ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΔΟΞΑ
ΤΗΣ
ΠΟΛΕΩΣ ΤΡΙΚΚΗΣ

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΜΗΤΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΡΑΛΔΥ

Γενομένη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Κινηματοθεάτρου Ρέξ

τὴν 15 Ιανουαρίου 1939.

Μεθ. Νο. 54649

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΦΗΜ. "ΕΑΡΡΟΣ", ΤΡΙΚΚΑΛΑ

1939

EΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΤΕΙΡΑΝ ΤΡΙΚΚΗΝ
ΤΟ ΤΡΙΚΚΑ WHO GAVE BIRTH TO ME

Η ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΔΟΞΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΡΙΚΚΗΣ

«Ενας γιατρός άξειται ίσα μὲ πολλοὺς ἄλλους»
«Ιητρός γάρ οὐδὲ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων»
(Ἰλ. Λ 514.)

Κυρίαι καὶ Κύριοι,

Ἐνας ἀθάνατος φωτοβίλος στέφανος στέρει τὴν πόλιν μας, λαμπερὸς σὲν τὸν ἥλιακὸν θεδν, τὸν ὅποιον ἔγεννησε. Ἡ δέξα τῆς πόλεώς μας εἰναι ἀθάνατος, διέτι συνδέεται μὲ τὴν γέννησιν τῆς φιλανθρωποτέρας ἐκ τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὸν ἄνθρωπον ἐπιστήμης, τῆς ἵατρικῆς. Ἐφ' δοσον θὲν ὑψίσταται εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν πολιτειοῦμδες καὶ θὰ καλλιεργῶνται φί ἐπιστήμαις καὶ τὰ γράμματα, οἱ μυσταὶ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων μὲ σεῖδασμὸν θὲν προσφέρονται τὸ δόνομα Γρίκκη. Ἡ πόλις Τρίκκη εἰναι μία τῶν ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Εὔρωπης, τῆς δοπιας ἡ κτίσις χάνεται εἰς τὰ δάσθη τῶν αἰώνων, ἀρχαιοτέρα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ρώμης καὶ ἔξι ισαυ παγκοσμίως γνωστῆ, δοσον καὶ αὐταῖ. Ἀλλ' ἔαν ή Ρώμη καὶ αἱ Ἀθῆναι κατέκτησαν καὶ ἀλλοὺς λαούς, ή Τρίκκη κατέκτησε μόνον τὰς καρδίας τῶν ἀλλων ἀνθρώπων διὰ τῆς ἐπικίδιος τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ πάνου, τῆς λύπης καὶ τοῦ θυνάτου.

Ἄπλ τὴν πόλιν αὐτὴν ἔξεπήδησε μία σπουδαῖα ἐπιστήμη, ἡ ἵατρική, καὶ μία θρησκεία, ἡ θρησκεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Τὴν μεγάλην τῆς δέξεων δρεπέλεται ἡ Τρίκκη εἰς τὰ ἔκλεκτά τῆς τέκνα, ὅπως συμβαίνει πάντοτε. Τὰς πόλεις δὲν διεξάζουν τὰ κτίρια καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ πλοϊστός, ἀλλ' οἱ ἔξοχοι ἄνδρες τοῦς ὄποιοις ἀνέδειξαν. Αὐτοὶ εἰναι ἡ πργματικὴ δέξη τῆς πόλεως, καὶ μόνον αὐτοὶ δύνανται νῦν κατατίθεσαν τὸ δόνομα μας; πόλεως ἀθάνατον. Όλα τὰ δύναματα τῶν ἔξιχων ἀνδρῶν, τοὺς δοποῖους ἀνέδειξε ἡ Τρίκκη δὲν μᾶς εἰναι γνωστὰ, τὰ δλίγα ἐν τούτοις γνωστὰ δύναματα τῶν ἔξιχων τῆς ἵατρῶν ἀρκούν, ίνα τῆς ἔξασφαλίσουν δέξαι ἀθάνατον. Πηγὴ τῆς δέξης τῆς εἰναι ὁ Ἀσκληπιός. Οἱ Ἀσκληπιεῖς εἰναι ἴατροικὴν πρόσωπον ἀναδειχθὲν ἐν Τρίκκῃ παρ' ὅλους τοὺς μύθους, οἱ δοποῖοι ἐπλάσθησαν περὶ τὸ πρόσωπόν τους καὶ τὴν μετέπειτα θεοποίησιν του. Τὸν ἴσχυρισμόν μου αὐτὸν στηρίζω ἐπὶ τοῦ Ὁμήρου, ὁ δοποῖος τὸν ἀναφέρει ἀπλῶς ὡς ἔξοχον ἵατρὸν, πατέρα τῶν δύο ἀρχιάτρων. τοῦ Ἑλλήνικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, τοῦ Μαχάονες καὶ τοῦ Ποδαλείρου. Οἱ πολὺς κόσμος δὲν ἐννοεῖ τὸν Ὁμηρον, τὸν δοποῖον θεωρεῖ ὡς φαντασιούπον ποιητὴν, μόνον δῆγγὸν ἔχοντα τὴν φαντασίαν. Οἱ "Ομηρος" δημος. καὶ εἰ

λοιποὶ ἔξοχοι ποιηταὶ τῆς ἀρχαιότητος διαφέρουν πάρα πολὺ ἀπὸ τούς ποιητὰς τῆς σήμερον. Ἡ διαφορὴ δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὸ διαφορετικὸν περιεχόμενον καὶ τοῖς διαφορετικοῖς ρυθμοῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διαφορὰν τῆς μορφώσεως. Εἶναι δὲ "Ομηρος θεωρήτας" (καὶ εἶναι) ὁ πατήρ τῆς ποιήσεως, τοῦτο δὲν τὸ δρεῖλει ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς τὸ γεγονὸς διαφορὰν εἰναι ὁ ἀρχαιότερος διανοούμενος τῆς Εὐρώπης, τοῦ δποίου σφρέεται τὸ ἔργον. ἀλλὰ εἰς τὴν εδρυτάτην μόρφωσιν, τὴν δποίαν κατεῖχε. Ἡ·ο κάτοχος ἐλων τῶν γνώσεων τῆς ἐποχῆς του, ὅλων τῶν τεχνῶν καὶ δλιων τῶν ἐπιστημῶν, πανεπιστήμιων, χαλκέντερος. Ποιητής λοιπὸν εἶναι τρίπος του λέγειν, ἀκριβέστερον θὰ ἔχαρακτηρίζει· ο ὡς μέγας ἐπιστήμιον τῆς ἐποχῆς του. Αὐτὸς εἶναι ὁ λέγος, διὰ τὸν δότον ἔχωρίζει· ὡς φιλευνὸν στρέφον μεταξὺ τῶν νεωτέρων μαζί ποιητῶν διεισάγει· μέρειας, ἡ εὐρεῖα του δηλ. καὶ διθεῖα πανεπιστηματική μόρφωσις. Ἀνευ πανεπιστηματικῆς μορφώσεως δὲ ποιητὴς δὲν ἔχει ἀξίαν. Ἐπὶ πολλοὺς αἰδίνας ἔκειτο δὲ "Ομηρος" ὡς φυντατικός, ἔως ὅτου ὁμιλησε ἡ σκαπάνη του Ἐρίκος Σλίμαν. (ο) Ἐρίκος Σλίμαν ἀποκατέστησε τὸν "Ομηρον" καὶ ἔδειξε τρανότατα διεισάγει· λέγει τὴν ἀλήθευσιν. Ο ποιητὴς λέγει τὴν ἀλήθειαν μέχρι τοιούτου σημείου, διτεῖς ἐγὼ προσωπικῶς παραδέχομαι διεισάγει τὴν ἀλήθειαν, καὶ διται ἀλήθη ἀνατειγνύῃ εἰς τὰς μάχας τῶν ήρωών τους θεούς. Ἡ μάχη καὶ ὁ πόλεμος εἶναι ἐκτὸς τῆς ἐλευθέρας διουλήσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ εἶναι κυρίως ἔργα του πνευματικοῦ κόσμου. Οἱ μαχόμενοι ἐνεργοῦν διαδέχοματα. Νομίζουν διεισάγει ταῦτα κατὰ διούλησιν, κυρίως διμως εἶναι· δργανα διντῶν ἀνωτέρων των. Καὶ δλα, δσα λέγει περὶ τῆς θρησκείας του δὲ "Ομηρος τὰ λέγει καλῇ τῇ πίστει· καὶ ἔχουν βάσιν κάποιαν ἀλήθειαν. Ρίπτων ἐπ' αὐτῶν τὸ ἀφευδὲς φῶς του χριστιανισμοῦ καὶ παραλληλίζων πρὸς τὰ φαινόμενα τῆς παραψυχολογίας κατατάσσω τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν εἰς τὸν διαμονισμὸν κυρίως καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς τὴν φυσιολατρείαν.

Ο Ἀσκληπιὸς υἱὸς του Ἰσχυος τοῦ Ιελάτου, καὶ τῆς Κορωνίδος, θυγατρὸς του δικτιλέως τῶν Λαπιθῶν Φλεγένου φαίνεται νὰ ἔγεννηθή εἰς· τὴν πόλιν Δακέρειαν παρὰ τὴν Βοιδηΐδα λιμνην. Βραδύτερον, δταν ἐθεοποιήθη, πατήρ του ἐπιστεύθη δηλιακὸς θεὸς Ἀπόλλων, δὲ πατήρ του Ἰσχυος ἐραστῆς τῆς Κορωνίδος φονευθεὶς διὰ τοῦτο δπὸ του Ἀπόλλωνος. Η σύζυγός του ἐλέγετο Ἡπιόνη, αἱ υἱοὶ του Μαχάων καὶ Ποδαλείριος, αἱ δὲ θυγατέρες του Γύζεια, Πλανάκεια καὶ Αλγή. Πολλὰ φάρμακα ἔμαθε δὲ "Ασκληπιὸς εἰς· τὸ δρος Πήλιον παρὰ του σφρῷ κενταύρου Χειρωνος διδεκόλλου καὶ ἄλλων ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος. Ο ίδιος δμως διὰ τὴν παρατηρήσεών του καὶ τὴν πειρημάτων του ἔξειλίχθη εἰς διπέροχον ἱατρὸν, περὶ του δποίου δ Ξενοφῶν λέγει διεισάγει τὴν νεαροῦς ἀνίστα. Ο πειρημάτεροι ἱατροὶ τῆς ἀρχαιότητος ἔθεωρυν χαυτούς· Ασκληπιαδας, ἀπογόνους δηλ. του Ασκληπιοῦ καὶ πρέπει νὰ τὸ πιστεύωμεν αὐτὸς, διότι τῇ ἱατροῖς τὸ πάλαι· ητο οἰκογενειακή, μεταδιδομένη ἀπὸ πατέρων εἰς οὐδὲν καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, αἱ δὲ μέθιδοι τῆς θεραπείας καὶ τὰ φάρμακα ἔκριτον μωσίκα. Ήτο τοῦτο ἐδεσμεύετο δ ἱατρὸς καὶ δι' δρκου. «Μύστης με σιγάν θριος οὐκ ἔχ φράσαι καὶ λοισθεῖα θνήσκοντος ἐντολὴ πατρός» Ο ἔξοχωτερος τῶν Ασκληπιαδῶν ἔγένετο δὲν τῆς νήσου Κω Ἰπποκράτης 16ος ἀπόγονος του Ποδαλείριου. Η δέξια του Ἰπποκράτους θεωρουμένου δικαίως δι τοῦ πατέρος τῆς ἱατρικῆς εἶναι μεγάλη. Ο Ἰπποκράτης δχι μόνον σύμπαντας τους; ἱατρούς; τῆς ἀρχαιότητος διπέρθειλε, ἀλλὰ καὶ σήμερον διατηρεῖται πάλιν εἰς τὰ διάλγατα του Ιπποκράτους. Η ἱατρικὴ του Ἰπποκράτους εἶναι· ἱατρικὴ του Ασκληπιοῦ δχι μόνον

διότι είναι δι 17ος ἀπόγονός του λαβών τὰ μυστικὰ ἀπ' ἔλεινου μεταδιδάξμενα ἀπὸ πατέρος; εἰς υἱὸν, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ σύστημά του ἐτελειωποίησε καὶ διεμέρφωσε ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ιατροκῆπων πενήκων τοῦ Ἀσκληπιεῖου τῆς πατρός του Κῶ. Η δόξα του Ἰπποκράτους είναι δόξα του Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Τρίκης.

Τὰ Ἀσκληπιεῖα ἑδρύθησαν ἀργότερα κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, διε-
είχε διαμορφωθῆναι ἡ θρησκεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Η θρησκεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ διε-
δόθη εὐρύτατα ἀνὰ τὸν ἄρχαιον κάσμον καὶ διὰ τοῦ Ἀσκληπιὸς είναι διατελευταῖς θεοῖς,
διὸποιος διέπεινε εἰς τὸν γινετέρον χριστιανισμόν. Πολλοὺς αἰώνας πρὶν εἶχον
ἀποθάνεις δὲ Ζεὺς καὶ διὰ τὴν Ήραν καὶ διὰ Λοιποὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου νε-
κρωθέντος διὰ τὴν φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης, διὰ τοῦ Ἀσκληπιὸς δημοσί-
θεος νὰ λατρεύεται καὶ ἐπεισε τελευταῖος. Εἰναι γνωστὰ 320 Ἀσκληπιεῖα, ἐξ αὐ-
τῶν δικαὶων περιφρήστερα ἦσαν, τὸ τῆς Τρίκης, τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τῆς Κῶ. Κατὰ
τὴν Στράδωνα τὸ τῆς Τρίκης ἥτο τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἐπιφανέ-
στατον· δηλ. μὲ τὰς ουχινοτέρχες ἐπιφανεῖς, ηὗτοι ἐμφανίσεις τοῦ Ἀσκληπιοῦ.
Ο Στράδων μάλιστα λέγει ὅτι καὶ ἐγεννήθη ἐν Τρίκη διὰ τοῦ Ἀσκληπιὸς παρὸν τὸν
Ληθαῖον ποταμὸν (XIV, 637). Ἀναρριθμητοὶ ἦσαν καὶ εἰκόνες τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἰς
ἄγαλματα, ἀνάγλυφα, νομίσματα, διακυπελλίθους, πίνακας ζωγραφικῆς καὶ ἀγγειο-
γραφίας. Χριστελεφάντινα ἀγάλματα τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἦσαν ἐν Σικουῶν καὶ Ἐπι-
δαύρῳ. Σήμερον σώζονται περὶ τὰ 50 μένον ἀγάλματα αὐτοῦ εἰς τὰ διάφορα μου-
σεῖα τοῦ κόσμου. Ο Βέλην ἀρχαιολόγος Καστριώτης, ἀπελθεὶς τῆς Σοφίας. Σλί-
μαν, διενήργησε τὸ 1900 προχείρους ἀνασκαφὰς εἰς τὴν πόλιν μιας πρὸς εὑρεσίν
τοῦ Ἀσκληπιεῖου καὶ τὰ πορίσματα τῶν ἀνασκαφῶν ἐκείνων ἐξέδωκε εἰς μικρὸν
τεῦχος ἐπιγραφόμενον τὸ ἐν Τρίκη Ἀσκληπιεῖον, Αθηναῖ: 1901. Οποῖον
περίπου ἦτο τὸ Ἀσκληπιεῖον μας δυνάμεια νὰ σχηματίσωμεν ιδέαν ἐκ τοῦ ἀνα-
σκαφέντος Ἀσκληπιεῖου τῆς Ἐπιδαύρου διὰ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστήμιου
Π. Καθαρίδη. Πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ἐνα σύμπλεγμα κτιρίων ἐκ τοῦ Ναοῦ, ἐντὸς
τοῦ δποίου ἦτο τὸ ἀγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ διὰ θησαυρὸς ἐπου ἔρριπτον τὰ Ια-
τρο, ἐκ τοῦ Εενῶνος, ἐνδὲ εἰδους μεγάλου ξενοδοχείου, ἐκ τοῦ Κατακλυντηρίου,
τῆς κλινικῆς δηλ. ἐκ τοῦ Λαυτροῦ, ἐκ τοῦ Γυμνασίου δηλ. γυμναστηρίου, ἐκ τοῦ
Ἀδίτου, ἐπου ἐγίνοντο αἱ ἐγκοιμήσεις, καὶ τοῦ Ἀλσους, Πάρτου δηλαδὴ διὰ τὴν
ψυχαγωγίαν καὶ τοὺς περιπάτους. Η ἐφαρμοζομένη θεραπεία δὲν ἦτο η καύει καθ'
ὅλας τὰς ἐποχὰς· ἐξελιχθεῖσα ἐγένετο μεικτὴ χρησιμοποιουμένης φυσιοθεραπείας,
φαρμάκων, χειρουργικῆς καὶ ἐγκοιμήσεως; Οι προσερχόμενοι πρὸς θεραπείαν δι-
σθένεις ἐλέγοντο ἴκεται τοῦ θεοῦ, προσκυνηταὶ θὲλεγοιρεν σήμερον. Βά-
σις τῆς θεραπείας ἦτο η ἐγκοιμησις, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ καθημερινοῦ λουτροῦ, τῆς
καταλήγου διατῆς ἡ νηστείας, τῆς καθημερινῆς συστηματικῆς γυμναστικῆς, τῆς
μαλάζεως, τῶν διγενῶν περιπάτων μέσα εἰς τὸ ἄλσος καὶ τῆς καθημερινῆς συνανα-
στροφῆς μὲ τοὺς σοφοὺς ἱερεῖς ἔχασκοντας ψυχοθεραπείαν ἐθελτιστο η ὅγιεια
τοῦ δισθενοῦ. Η ἐγκοιμησις ἐγίνετο εἰς ἐπὶ τοῦ οἰκοδόμημα καλούμενον "Αβα-
τον ἢ ἐγκοιμητήριον. Άροῦ δικέτης ἐτέλεσε προηγουμένως τὰ νομίζεινα δηλ.
καθαριότητα, ἀγνελαν. νηστείαν κλπ. ἐθυσίαζε ζῶν τι καὶ κατεχλίνετο ἐν τῷ Α-
βάτῳ ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ θύματος. Κατὰ τὴν νύκτα ἐθλεπε εἰς τὸ ὄντειρόν του
τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ ἀναλέγως τοῦ δινείρου ἔκχοντιζετο η θεραπεία. Σήμειωτέον
δι: τὴν ρύθμιαν τῆς θεραπείας δι' δινείρων ἐπανέφερε ἐπὶ τῶν ημερῶν μας διέρραι-
ος ψυχιατρος τῆς Βιέννης Φρόνδη, δι πατήση τῆς ψυχαναλύσεως. Βεδχίως οι ψυχανα-
λυταὶ κατ' ἄλλον τρόπον χρησιμοποιοῦν τὰ ὄντειρα, η οὐσία ομών είναι η αὔτη.

— 4 —

Ο χριστιανισμὸς ἀπορρίπτει τὴν μέθοδον αὐτὴν, καθὼς καὶ ὀλόκληρον τὴν φυγανάλυσιν, ἐφαρμόζει δῆμος καὶ ὁ χριστιανισμὸς τὴν ἐγκοίμησιν εἰς τοὺς ναοὺς, ἂλλ’ ἔνευ δὲ: ροθεραπεῖας δι’ ἄπ’ εὐθεῖας ἵξεως. Εἰς τὰ Ἀσκληπιεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ σκοπούς θεραπευτικούς καὶ ὅφεις ἐξημερωμένοις καὶ κύνες. Τερδὸν πτηνὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἡτο δὲ λέκτωρ.

B'.

Τὴν Τρίκην ἐξύινησεν ἐιμέτως διὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ σύμπτωκε ἡ ἀρχαιότης. Ἀναρίθμητα εἶναι τὰ ἐπιγράμματα καὶ οἱ πρὸς αὐτὸν ὅμνοι. Ἐνταῦθα δὲ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφέρωμεν μόνον τοὺς σύγχους τοῦ Ὁμήρου ἀναφερομένους: εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ, τὸν στρατηγούς καὶ ἱετροὺς Μαχάρων καὶ Ποδαλείριον. Η Ἰλιάς, τὸ ποίημα τοῦ ἀνδριστοῦ, τὸ ὅποιον δὲ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε ὑπὸ τῷ προσκεφάλαιόν του, πρέπει νὰ μελετᾶται ἰδαιτέρως ἀπὸ ἡμᾶς τοῦ: Θεοσαλοὺς, διάτι κυρίως εἶναι δὲ ὅμνοις τῶν Θεοσαλῶν ἡρώων καὶ ἐὰν τὸ ἔζοχον ποιητικαὶ πρέπει νὰ δονομάζεται ἀπὸ κάποιον τόπον, τὰ περισσότερα δικαιώματα τὰ ἔχει ἡ Θεοσαλία. Κυρίως ἀπότελε ἐξύινησιν τοῦ Ἀγιλλέως τοῦ ἥρωος τῶν Φαρσάλων, τὰ ὅποια τότε ἐλέγοντο Φθίλα, ἄλλα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Θεοσαλοὺς ἥρωας ἔχει ἀφερώμενοι διποιητῆς δρόχους στίχους. Εἰς τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἴδιως τὸν Μαχάρωνα ἔχει ἀφιερώσει 115 στίχους.

B 729—733, Δ 193—219, Λ 505—520, 596—651, 833—836 καὶ Ε 1—8.

Εἰς τὴν ραφφῷσαν Β διποιητῆς μᾶς; πληροφορεῖ διὰ τὸ κράτος τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔστειλε εἰς τὸν Γρωκὸν πύλεμον 30 πλοῖα ἥτοι 3600 μαχητὰς, καὶ στρατηγοὺς τοὺς δύο υἱούς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοὺς ἐξήχους ἱετροὺς Μαχάρων καὶ Ποδαλείριον. Τὸ κράτος τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰς πόλεις: Τρίκην, τὴν Ἰθώμην, τὴν δύοιν ἀποκαλεῖται κλωμακέσσαν δηλ. ἀπόκρημνον (τὸ σημερινὸν Φανάρι) καὶ τὴν Οἰχαλίαν, τῆς δύοιας ἡ θέσις δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστή. Ὅποτεθεται διτεῖσιτο Βι τοῦ Νεοχωρίου.

B 729 οἵ δὲ εἰχον Τρίκην καὶ Ἰθώμην κλωμακέσσαν
οἱ τὸ ἔχον Οἰχαλίην πόλιν Εδρύτου Οἰχαλιῆσος
τῶν αὖθις ἡγεισθην Ἀσκληπιοῦ δύο παῖδες,
ἱητηρὸς ἀγαθῶ, Ποδαλείριος ἡδὲ Μαχάρων·

733 τοῖς δὲ τριήκοντα γλαφυραὶ νέες ἐστιγάνωντο.

Οἱ δύο στρατηγοὶ τῆς Τρίκης ἀπήλαυνον μεγάλης ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους δλων τῶν διασιλέων τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ὅχι μόνον, διότι ἡρίστευον εἰς τὰς μάχας, ἄλλα καὶ διότι ἡσαν ἔξοχοι ἱετροὶ, οἱ ἀρχιατροὶ τῆς ἐκστρατείας. Εἰς τὸν Μαχάρωνα διποιητῆς δύοις τὰς ἐξῆς δινομοσίας: φῶτα δηλ., κατ’ ἔξοχὴν ἀνδρὸς Δ 194, ἥρωα Δ 209 ἵσσθεος φῶς δηλ. ίσσες πρὸς θεόν ἀνὴρ Δ 212, ποιμένας λαῶν δηλ. στρατηγὸν Δ 506 διε Μαχάρον δηλ. ἀνήκων εἰς τὴν γενεὰν τοῦ Διδὸς Ε 3.

Κατὰ τὴν πρώτην μάχην τῆς Ἰλιάδος, ἐταν δὲ ἔξοχος τοξότης τῶν Λυκίων Πάνδαρος ἐτραυμάτισε τὸν Μενέλαον καὶ οὕτω ἔλυσε τὰς σπονδάς, δὲ Ἀγαμέμνων ἀνησυχήσας στέλνει ἐσπευσμένως τὸν διπασπιστὴν τοῦ Ταλθύδιον νὰ καλέσῃ τὸν Μαχάρωνα: «Ταλθύδιε, ζω μπορεῖς γλήγορο, καλεσε ἔδω τὸ παλληκάρι τὸν Μαχάρωνα, τὸν γυιδὸν τοῦ ἐξήχου ἱετροῦ Ἀσκληπιοῦ, ινα ἐξετάσῃ τὸν πολεμικὸν Με-

νέλαον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, τὸν δποῖον ἐκτύπησε μὲ βέλος κάποιος ἔμπειρος τοξότης ἐκ τῶν Τρώων ἡ Λυκίων πρὸς δόξαν ἰδικήν του καὶ λόπην ἰδικήν μας».

Δ 193 Ταλθύδι', δι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον
φῶτ' Ἀσκληπιοῦσαν ἀμύμονος ἱητῆρος
δφραζ ἶδη Μενέλαιον ἀρήιον Ἀτρέος υἱὸν
δν τις διστεύσας ἔδαλεν τόξων ἐν εἰδὼς

197 Τρώων ἡ Λυκίων, τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος

Ο Ταλθύδιος μὲ προσθυμίαν ἔτρεξε μέσα εἰς τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιοὺς ἀναζητῶν τὸν ἥρωα καὶ τὸν διέκρινε νὰ στέκεται ἀνάμεσα εἰς τὰς σειρὰς τῶν ἀσπιδοφόρων δπλιτῶν του ἀπὸ τὴν ἵπποβότον Τρίκην.

Δ 198 ὁς ἔφατ' οὐδὲ' ἀρα οἱ κῆρυξ ἀπίληγεν ἀκούσας
6η δ' λέναι κατὰ λαὸν Ἀχαιῶν χαλκοχίτωνων
παπταῖνων ἥρωα Μαχάονα. τὸν δὲ νύχεν
ἐστεῶτ'. ἀμφὶ δὲ μιν κρατερὰς στίχες ἀσπιστάιν
λαῶν, οἱ οἱ ἐποντο Τρίκης ἐξ ἵπποβότοιο
203 ἀγχοῦ δὲ' ἴσταμένος ἔπεια πτερόντα προσηγύδα

«Σπεῦσε, υἱὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, σε καλεῖ ὁ δικαιολεὺς Ἀγαμέμνων, ἵνα ἔξετάσῃς τὸν πολεμικὸν Μενέλαιον κτλ.

Δ 204 » ὅρσ', Ἀσκληπιάδη, καλέει κρείων Ἀγαμέμνων,
δφραζ ἶδη Μενέλαιον ἀρήιον ἀρχὸν Ἀχαιῶν
δν τις διστεύσας ἔδαλε τόξων ἐν εἰδὼς

207 Τρώων ἡ Λυκίων, τῷ μὲν κλέος, ἄμμι δὲ πένθος»

Ο Μαχάων ἀνησύχησε καὶ ἐσπευσε ἐκεῖ, δπου ἦτο τραυματισμένος ὁ ξανθὸς Μενέλαιος. Γύρω του εἶχον συναθροισθῇ δλοι οἱ ἀριστοὶ καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν παρουσιάσθη ὁ ἴσσθεος Μαχάων.

Δ 208 ὁς φάτο, τῷ δὲ ἀρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὅρινεν
δάν δ' λέναι καθ' δμιλον ἀγὰ στρατὸν εὔρην Ἀχαιῶν
ἀλλ' δτε δὴ ρ' ἵκανον, δθι ξανθὸς Μενέλαιος
βλήμενος ἦν, περὶ δὲ αὐτὸν ἀγγηγέραθ', δσσοι ἀριστοι,

212 κυκλόσ', ὁ δὲ ἐν μέσοισι παρίστατο ἴσσθεος φῶς

Εἰς τοὺς ἐπομένους 7 στίχους δ ποιητὴς περιγράφει τὴν ἐπέμβασιν του ἵκτρου πρὸς ἔξαγωγὴν τοῦ δέλους καὶ τὴν θεραπείαν. Ἐμύζησε τὸ αἷμα τοῦ τραύματος καὶ κατέπιν μὲ πολλὴν τέχνην ἐπασπάλισε μαλακτικὰ φάρμακα, τὰ δποῖα ἔχε δώσει εἰς τὸν πατέρα του Ἀσκληπιὸν ἐκ φιλοφροσύνης δκένταυρος Χείρων.

Δ 213 αὐτίκα δὲ ἐκ ζωστῆρος ἀρηρότος ἔλκεν διστὸν
τοῦ δὲ ἔξελκομένοιο πάλιν ἀγεν δξέες ὅγκοι
λοισε δὲ οἱ ζωστῆρα παναίδολον ἦδος ὑπένερθεν
ζωμάς τε καὶ μίτρην, τὴν χαλκῆς οἵμον ἀνδρες

αὐτῷ ἐπει τίδεν ἔλκος, οὐδὲ σύμπεσε πικρὸς διατάξ,
αἷμα ἐκμιγήσας ἐπ' ἄρ' ἡ πια φέρμακα εἰδῶς
πάσσει τὰ οἴ ποτε πατρὶ φίλα φρενέων πόρε Χειριών.

Κατὰ τὴν τρίτην μάχην τῆς Ἰλιάδος εἰς τὴν ραψῳδίαν Λ διέπομεν τὸν ποιμένα λαῶν Μαχάονα, ἐνῷ ἡρίστευεν εἰς τὴν μάχην, νὰ τραυματίζηται εἰς τένδεζιδιν λόμον ἀπὸ δέλος του Πάτρος, διόποιος ἐλέγετο καὶ Ἀλέξανδρος. Ο τραυματίσιμός του προκαλεῖ ἀνησυχίαν μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν, μήπως συλληφθῇ αἰχμάλωτος. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἐπεμβάνει ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης Ἰδομενεύς καὶ προτρέπει τὸν γηραιὸν Νέστορα νὰ παραλάβῃ εἰς τὸ ἄρμα του τὸν Μαχάονα καὶ νὰ σπεύσῃ γρήγορος εἰς τὰ πλοῖα προειδέσσεις καὶ τὸν παρομιώδη καταστάνει στίχον Λ 514 ἀηδονίς γάρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἀλλων.

Α 503   "Εκτῷρ μὲν μετὰ τοῖσιν δύλλει μέριερχ ρέζων
ἔγχει θ' ἵπποισύνη τε, νέων δ' ἀλάπτε φάλαγγας
οὐδὲ ἄν πω χάζοντα κελεύθου διοι. Ἀχαιοί,
εἰ μὴ Ἀλέξανδρος, Ἐλένης πόσις τηνόμοιο
παυτεν ἀριστεύοντα Μαχάονα ποιμένα λαῶν
ἴῃ τριγλώχιν δαλῶν κατὰ δεξιὸν ὅμιον
τῷ ρᾳ περιθεισαν μένεα πνεοντες Ἀχαιοί
μή πως μιν πολέμιοι μετακλινθέντος ἔλοιεν.
αὐτίκα δ' Ἰδομενεύς προτεφύνεις Νέστορα διοι·
δ' Νέστορος Νηληιάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
ἄγρει, σῶν διχέων ἐπιδήσεο, πάρ δὲ Μαχάων
βεινέτω, ἐς νῆας δὲ τάχιστ' ἔχει μώνυχας ἵππους
514   Ιητρὸς γάρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνιάξιος ἀλλων

Ο Αχιλλέος παρακολουθῶν τὴν μάχην ἀπὸ τὴν πρύμνην ἐνὸς πλοίου εἶδε τὸ ἄρμα μιὲ τὸν τραυματίαν νὰ τρέχῃ πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ Νέστορος καὶ ἀπὸ τῆς πλάτες τοῦ τραυματίου εἰκόσις διι εἰναι ὁ Μαχάων στέλνει τὸν διπαυπιστήν του, τὸν ἀγαπημένον του Πάτροκλον, νὰ βεῖταιωθῇ περὶ τούτου. (Λ 596—617). Εἰς τοὺς ἐπομένους στίχους δὲ ποιητὴς περιγράψει πῶς ἡ ὥραιοτάτη αἰχμάλωτος Ἐκαμήδη, τὴν δοπίαν οἱ Ἀχαιοὶ εἰχον δώσεις ὡς δραχθεῖον εἰς τὸν Νέστορα, διέτι εἴδιε τὴν ἀριστην γνώμην ἀπὸ δλους κατὰ τὰς συνεδριάσεις, παρεσκεύασες χάριν του Νέστορος καὶ τοῦ Μαχάονος ἀ-αρκτικέν ποτὲν, τὸν κυκεννα. Ἐν τῷ μεταξὺ καταφύγει καὶ δι Πάτροκλος, δι ποιοὶς χωρὶς νὰ καθίτῃ, ἐπιστρέψει νὰ δενκιώσῃ τὸν Ἀχιλλέα δι τὸ τραυματίου; ἡτο πράκτιμει δι Μαχάων. (Λ 618—651). Κατὰ τὴν τρίτην μάχην ἐτραυματίσθησαν οἱ ἀριστοι τῶν Ἀχαιῶν. Μεταξὺ αὐτῶν τραυματίσθησε καὶ δι θετακλές δικτιεῖς τοῦ Ὁρμενίου Εὔρύπουλος παρακαλεῖ τὸν Πάτροκλον νὰ περιποιηθῇ τὸ τραυμά του, διέτι δι μὲν Μαχάων εἰγκι ηδη τραυματίσμένος ἔχων καὶ διδοις ἀνάγκην Ιητροῦ, διὲ Πισταλέριος ήσων μαχήμενος ἐν τῇ πεδιάδι συγχρατεῖ τὴν σφραδρὰν ἐπίθεσιν τῶν Τρώων (833—836). Διὰ τέλειταικι φρόνιν ιναφέρεται δι Μαχάων εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ραψῳδίας Ξ, διπτές δι Νέστωρ τὸν ἀρήνει εἰς τὴν σκηνὴν του νὰ περιποιηθῇ διὰ τῆς Ελαμήδης τὸ τραυμα του, αὐτὸς δὲ ἐξέρχεται νὰ ίδῃ τὴν πορείαν τῆς μάχης, διέτι αἱ φωναὶ

τῶν μαχομένων ἀκούονται πλέον ζώηρὰ ἀπὸ τὰ πλοῖα (Ξ 1—8).

Γ'.

Διὸ τῶν ἀνωτέρω ἀγασύραγες δλίγον τὸ παραπέτασμα τοῦ παρελθόντος πραγματικήσαμεν νὰ δεῖξωμεν εἰς τὴν λαὸν τὴν μεγάλην δόξαν τῆς πόλεως Τρίκης. Γεννάται ηδη τὸ εὐλόγον ἔρω:ημα :

I) Διατὶ ἄλλαξε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως: Ἐὰν ἀποτανθῷεν εἰς τὴν ἴστορίαν, ἡ δόσις μόνη εἶναι ἀρμοδία να ἀπαντήσῃ ἐπὶ τοισύτων ζητημάτων, θὺ μάθωμεν δτι παντοῦ, ὅπου μέχι πέλις ἄλλαξε ὄνομα, ἐμεταλάβητε προηγουμένως ἄλλαχθε τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος τῆς πόλεως καὶ συνήθως κατάκτησις διὰ λαοῦ ἔξοντι. Παραδείγματα πάμπολλα ἐκ τῶν παλαιῶν ἀναφέρω τὰ τῆς Φθίης μετονομασθεῖσῆς εἰς Φάρασλον καὶ τῆς Ἰθάκης εἰς Λευκάδα. Τῆς ἐποχῆς μικρὰ τὰ τῆς Πετρουπόλεως εἰς Λένινγκρατ καὶ. Καὶ εἰς τὴν πόλιν μιας συνέδητος ιδίου. Η πόλις μας κατηράχθη ἐπὶ αἰπνας δλοκλήρους διὰ λαοῦ ἔνοψιον καὶ ἔνη λέξις εἶναι τὸ Τρίκαλα, διὰ ἑλληνικῆς τὴν ὄψιν.

II) Τὸ λέξις εἶναι τὸ Τρίκαλα καὶ τὸ σημαίνει. Εἶναι ἡ παλαιόσυλγαρικὴ λέξις «Τρίροκαλὸ» σημαίνουσα «τροχές» καὶ τὸν τύπον Τρίκαλα ἔλασιν ὡς ἔξης. Κατ' ἀρχὰς εἶπαν εἰς τὸν ἐνικὸν Τρίκαλον καὶ ἐπειτα εἰς τὸν πληθυντικὸν Τρίκαλα, οἱ δὲ λόγιοι θεωρήσαντες τὴν λέξιν παραφθοράν εἰς τοῦ Τρίκης ἔγραψαν ἑστραλμένως μὲ δύο Κ. Εἰς τὴν ὄνομασίκν Τρίκαλα συνετέλεσε καὶ τὸ ὄνομα Τρίκαλα τῆς πόλεως τῆς Δυτικῆς Σικελίας τῆς ἀναφερομένης διὰ τοῦ ἴστορικοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ἐρέπια τῆς δόσιας σώζονται σήμερον παρὰ τὴν πολίχνην Καλταμπελότα εἰς ἀπόστασιν 14 χιλιού. ΒΑ τῆς πόλεως Σιάμνα καὶ 10 χιλιού. ἀπὸ τῆς παραλίας. Τὸ ὄνομα τῆς σικελικῆς πόλεως διάδοσρ παρετυμολογεῖ ἐκ τοῦ τρία καλά (τὰ τρία καλὰ ἡ ἀρκτονία ποστιμῶν διδάσκων, ἡ εὐφορία τῆς γῆς καὶ τὸ ἀπόρθητον φρούριον). Καὶ δύως τὰ μεσαιωνικὰ Τρίκαλα τῆς Θεσσαλίας δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν οὔτε μὲ τὴν ἀρχαίαν Τρίκην, οὔτε μὲ τὰ σικελικὰ Τρίκαλα. Διὰ τὸ μεσαιωνικὸν ὄνομα τῆς πόλεως ἐκφράζει τὴν ἐκπλήξιν τοῦ δ πολυμαθῆς ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης Εὐταύθιος (πρὸ τοῦ 1175 μ. χ.) εἰς τὰς παρεκδολάς του εἰς τὴν Ὄμηρον Ἰλιάδα. Σχολιάζων τὸν οτίχογύ 729 τῆς ραψῳδίας Β λέγει μεταξὺ ἀλλιων «.... Τρίκη δέ πόλις Θεσσαλίας, ἀπὸ Τρίκης, θυγατρές μὲν Πηγεοῦς ποταμοῦ, γυναικὸς δὲ Υψέως. Ταῦτην Τρίκαλα τινὲς φασιν ἄρτι καλεῖσθαι, οἱ δὲ παλαιοὶ Τρίκαλα οὐδετέρως δι» ἔνδεις Κ πόλιν Σικελίας ἴστορος;...» Πιθανῶς τὸ νέον ὄνομα ἀνέγνωσε δι Εὐταύθιος εἰς τὴν «Ἀλεξιάδα» "Ανηγή τῆς Κομνηνῆς. "Αννα ἡ Κομνηνή (Άλεξ. 5,5) ἀναφέρει τὰ Τρίκαλα κατὰ τὸν μέγαν πόλεμον τὸν Νορμανδῶν ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος Άλεξιου Α΄ τοῦ Κομνηνοῦ, ὅποτε τὸ ἔτος 1081 κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Νορμανδοῦ Βοημανδέου.

Τὸ δτι τὸ μεσαιωνικὸν ὄνομα τῆς πόλεως εἶναι: ξενικὴ λέξις δυνάμεθο γένεται τὸ ἀποδεῖξωμεν ἐκ τῆς ἴστορίας καὶ γεωγραφίας. Η ἴστορία μιας πληροφορεῖ δτι ἡ Θεσσαλία κατηράχθη διὰ λαοῦ ζενοράγου φερομένου ὡς σλαυίκοτ κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς πρώτης χιλιετηρίδος μετὰ Χριστού. Ακόμη πειστικώτερον τῆς ἴστορίας δμιλεῖ ἡ γεωγραφία. Ρίψατε ἔνα βλέμμα γύρω σας καὶ θὰ Ιδῆτε δτι αἱ τοπωνυμίαι εἶναι ξενικαί. Σχεδὸν οὔτε ἔνα ὄνομα ἐλληνικόν. Τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα Τρίκη ἔφερε συνεχῶς ἡ πόλις μας ἀπὸ τῶν ἀρχαϊστικῶν χρόνων μέχος τοῦ θεοῦ αἰώνος μετὰ Χριστού. Τὸ χωρίον τοῦ ἴστορικοῦ τοῦ θεοῦ αἰώνος Ηροκοπίου πρέπει

νὰ διορθιωθῇ εἰς : Τρίκαλαν τοὺς περιβόλους κτλ., διέτι εἶναι ἀνόητος ἡ παραδοχὴ δυνάματος Τρίκαλους. Ποτὶος εἶναι δὲ σλαυόφωνος λαὸς, δὲ διοῖος ἔφερε τὸ σλαυόκην ὄνομα Τρίκαλα, δὲν δύναμις νὰ δρίσω. Ηλάντως δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εἶναι σλαυτικὸς λαός.

Απὸ πότε ὄνομάζεται ἡ πόλις Τρίκαλα ; Ἀχριδῶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἥν καὶ τὸ πρὸς Δ. δρός δυνομάζεται Κάζιακας καὶ τὰ χωριὰ δυνομάζονται. Πουλιάνα, Μπελέτσι, Μουζάκι, Δραγούστι, Σμύρκοβο χτλ. Ἡ ἐποχὴ αὐτῆς ζητητέα μεταξὺ τῶν αἰώνων θεοῦ καὶ 10 μ. Χ. Ἡ γεωγραφία μᾶς δεικνύει δὲ μόνον διείχιται οὐτανὴν τὸ Τρίκαλα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπάρχειαν Βορείαν προέλευσιν του. Ὁ γάλλος φιλόλογος Λουκάργιος εἰς τὰς σημειώσεις του εἰς τὴν Ἀλεξάνδρα σελ. 100 θυναρέρει πόλιν Τρίκαλα παρὰ τὸν Στρυμόνα 2) διπάρχει χωρίον Τρίκαλα ΝΔ τῆς Βερρούσας 3) Τρίκαλα Θεσσαλίας καὶ 4) Τρίκαλα Κορυνθίας. Ἐνώσατε διὰ γραμμῆς ἐπὶ χάρτου τὰς 4 τοπωνυμίας καὶ ἔχετε σαφῆς τὴν ἐπάρχειαν Βορείαν προέλευσιν τοῦ δινόματος Τρίκαλα.

Τὰ ἐλληνικὰ δυνατά τῇ πόλεω; Τρίκαλη εἶναι λέξις καθαρῶς ἐλληνική. Ὁ γερμανὸς γλωσσολόγος Αὔγουστος Φίλικ εἴδωκε δύο ἐπιμολογίας. Κατὰ τὴν πρώτην ταυταμίας ἐπὶ τοῦ Τρικάρανον, τρόπον τινὰ Τρίκορφον καὶ τὴν ἐπιμολογίαν αὐτῆς δέχεται καὶ δὲ γερμανὸς καθηγητὴ; γυμνασίου Φρειδ. Σταῖλν εἰς τὸ ὕρατον του βιβλίου »ἡ ἐλληνικὴ θεσσαλία«. Κατὰ τὴν δευτέραν γίνεται ἐπὶ τοῦ »Τρίκαλος« καὶ σημαίνει: »φωλεὰν τρίκαλων δηλ. τρυπορράκτην, διέτι τὸ γνωστὸν μικρὸν πτηνὸν διπροφράκτην μεταξὺ τῶν ἔχλων δυνομάτων ἐλέγετο καὶ »δ τρίκαλος«. Καὶ αὐτὰ μὲν λέγουσι: οἱ γλωσσολόγοι, οἱ ἀρχαῖοι δῆμοις Τρίκαλοι, διαν οὐλέγον Τρίκαλα (εἰς τὴν ἔγχιωραν αἰσθετικὴν διάλεκτον, εἰς τὴν ἀττικὴν λέγεται Τρίκαλη) δὲν ἔννοοῦσαν οὕτε Τρίκορφον οὕτε φωλεὰν τρίκαλων, ἀλλὰ τὴν ἐπώνυμην πόλιν τῆς γύμνης Τρίκαλης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Πηνειοῦ. Ἐχομεν ὑρκιστατα νομισματα τῆς πόλεως μας εἰκονίζοντα τὴν Νόμρην εἰς διαφέρους ὑρκίας στὰ στεῖς. Τὰς εἰκόνας δύναται νὰ ίδῃ κανεὶς καὶ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ γερμανοῦ Jmhoff—Blumer »Νόμριφαι καὶ χάριτες ἐπὶ ἐλληνικῶν νομισμάτων« (γερμανιστή) Αθήναι: 1903. Τυπογραφείον Μάισνερ καὶ Καργαδούρη σελ. 76 πίναξ 5.

Εἰς τὸ νομισματικὸν μουσεῖον τοῦ Βερολίνου εὑρούν ἐν ἀργυροῦν τοισιδυτὸν νόμισμα καὶ κατὰ παραγγελίαν μου ἐγένετο φινογραφία ἐν μεγενθύνσει ἐκδοθεῖσα διπὲ τῶν καταγωγὴν τοῦ Τρίκαλα. Κατόπιν τῆς προσγηθείσης ἐκταίνεται τοῦ ζητήματος δὲν δύνανται νὰ διπάρχουν πλέον τὰ βευλγαροκά Τρίκαλο, ἀλλὰ μόνον ἡ ἐλληνικὴ Τρίκαλη. ”Ας λάθωμεν διπὲ δψιν προσπέτει δτι δὲν πρόκειται καὶ περὶ μετονομασίας, περὶ ἐπιδιόλης δηλαδὴ ἐνδὲ νέου δυνάματος, τὸ διποῖον οὐδέποτε εἰχε ἡ πόλις, ἀλλὰ περὶ ἀναπτήσεως τοῦ πρώτου, ἐλληνικοῦ καὶ ἐνδόξου δινόματος. Διὸ τοῦ δυνάματος Τρίκαλη ἡ πόλις ἀνακτᾶ τοῦ: τίτλους τῆς εὐγενείας της. Οἱ τίτλοι εὐγενείας ἔχουν σημασίαν καὶ πρακτικὴν, δηλ. μόνον θέωρητικὴν. Πλούσιοι ἀμερικανοὶ προστέφερον ἐπατομύρια, ἵνα ἀποκτήσουν τὸν τίτλον ἐνδὲ ἀτήμου πρίγκιπος. Εἰς ήμερος ἡ ιστορία προσέρθετε δωρεάν ἐναντὶ πόλεων τοὺς λαμπροτέρους τίτλους, ποὺ διπάρχουν δὲν πι-

III) Τρίκαλα ἡ Τρίκαλη ; Νομίζω διτ: ζήτημις ἐκλογῆς μεταξὶ τοῦ Τρίκαλα καὶ Γρίκην δύναται: νὰ θέσῃ μόνον δὲ ἀργοῦν τὴν ἐνδοξοῦν ιστορίαν τῆς Τρίκαλης καὶ τὴν καταγωγὴν τοῦ Τρίκαλα. Κατόπιν τῆς προσγηθείσης ἐκταίνεται τοῦ ζητήματος δὲν δύνανται νὰ διπάρχουν πλέον τὰ βευλγαροκά Τρίκαλο, ἀλλὰ μόνον ἡ ἐλληνικὴ Τρίκαλη. ”Ας λάθωμεν διπὲ δψιν προσπέτει δτι δὲν πρόκειται καὶ περὶ μετονομασίας, περὶ ἐπιδιόλης δηλαδὴ ἐνδὲ νέου δυνάματος, τὸ διποῖον οὐδέποτε εἰχε ἡ πόλις, ἀλλὰ περὶ ἀναπτήσεως τοῦ πρώτου, ἐλληνικοῦ καὶ ἐνδόξου δινόματος. Διὸ τοῦ δυνάματος Τρίκαλη ἡ πόλις ἀνακτᾶ τοῦ: τίτλους τῆς εὐγενείας της. Οἱ τίτλοι εὐγενείας ἔχουν σημασίαν καὶ πρακτικὴν, δηλ. μόνον θέωρητικὴν. Πλούσιοι ἀμερικανοὶ προστέφερον ἐπατομύρια, ἵνα ἀποκτήσουν τὸν τίτλον ἐνδὲ ἀτήμου πρίγκιπος. Εἰς ήμερος ἡ ιστορία προσέρθετε δωρεάν ἐπὶ τοὺς λαμπροτέρους τίτλους, ποὺ διπάρχουν δὲν πι-

στεύω νὰ ἑτρελλατήκαιμεν νὰ τὸν χπορρήψωμεν. Τὸ σημεῖον Τρίκκη ἐπινέρερε διὸς φηφίσματός του ὁ Δῆμος Τρίκκαλων τὴν 1ην Νοεμβρίου 1935. Ἡ τελικὴ λύσις τοῦ ζητήματος ἀνήκει εἰς τὴν ἀρμόδιαν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν τοπωνυμῶν. Ἀλλ' ἔχομεν καθῆκον δλοι μας νὰ εὐεολύνωμεν τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν τοπωνυμῶν διὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς προτιμήσεώς μας πρὸς τὸ ἐλληνικὸν σημεῖον Τρίκκη. Τὰ σωματεῖα πρωτοστατούντων τοῦ ἱατρικοῦ καὶ φαρμακευτικοῦ, τῶν νεωτέρων Ἀσκληπιαδῶν, διφείλουν νὰ ὑποβάλουν φηφίσματα πρὸς τὸν κ. Νεμάρχην. Εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας τὸ σημεῖον τῆς πόλεως εἶναι Trikka (Thessalie) Grèce. Καὶ ἀπὸ καλολογικῆς ἀπόφεως ἐὰν συγκρίνῃ κανεὶς τὰς λέξεις Τρίκκα καὶ Τρίκκη, νικᾷ τὶ Τρίκκη, ὅχι μόνον διότι εἶναι δισύλλαδον, ἀλλὰ καὶ διότι προσκρομόζεται θαυμάσια καὶ εἰς τὴν δημοτικὴν γλώσσαν. Ήπειρος α δνόματα ἔχομεν τὰ ἔνδοξα δνόματα : Σπάρτη, Σμύρνη.

Ἡ μόνη ἀντιδροσις προέρχεται ἐκ τῆς συνηθείας. Ἡ δύναμις τῆς συνηθείας εἶναι μεγάλη. Κάποτε είχα ἀναγνώσει σχετικὸν χρονογράφημα τοῦ ἱατροῦ Παύλου Νιβάρνα εἰς τὴν Ἑστίαν ὅπου τὸν τίτλον »δι μισονεύσμενος τοῦ ἐγκεφάλου«. Εἰς τὸ χρονογράφημα αὐτὸν δι Νιβάρνας, σύμφωνα μὲ τὰς διλιτικάς του ἀντιλήψεις, ἀνέπτυσσε πῶς δ ἐγκέφαλος μισεῖ τὸ νέον. Ἡ ἀλήθεια εἶναι δι τὸ ἀνθρώπιος δλα τὰ δρυτικά πράγματα δταν ἔρχωνται εἰς σύγκρουσιν μὲ τὰ παλαιά, εἰς τὴν ἀρχὴν τὰ πολεμεῖ σφοδρῶς, κατόπιν τὰ ἀνέχεται, καὶ τέλος γίνεται ἐνθουσιώδης δπαδός των. Ἐγκυμονοι τὴν σφοδρὰν δημοσιογραφικὴν πολεμικὴν ἐναντίον μου τὸ 1935. Εἰς τοὺς ἀντιπάλους μου ἐκείνους δμολογῷ χάριτας, διότι ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ ἐρευνήσω εἰς τὰς διδιλούθηκας τοῦ Βερολίγου καλύψεον καὶ νὰ εὕρω, δια διεκοίνωσα σχετικῶς.

Μία νέα ἱστορικὴ περίοδος ἀρχίζει διὰ τὴν πόλιν μας. Αἱ ψυχαὶ τοῦ Ἀσκληπιείου, τοῦ Μαχάνον, τοῦ Ποδαλείου καὶ τῶν λοιπῶν ἔξιχων ἱατρῶν πανηγυρίζουν. Ἀς μὴ νομισθῇ δμως δι τὴς ἐξετελέσωμεν ἔργον σπουδαῖον διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς μόνον τοῦ δνόμιατος. Υπουργαῖον ἔργον θὰ ἐπιτελέσωμεν ἐὰν συνεχίσωμεν τὴν παράδοσιν τοῦ Μαχάνον καὶ ἀναδειξωμεν πληθιος ἔξιχων ἱατρῶν καὶ στρατηγῶν.

Ἐν Τρίκκη τῇ 15 Ιανουαρίου 1939

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΡΑΛΔΥΣ

A.N.G.